

نمونه سوالات تکمیلی درس مطالعات اجتماعی

سوالات درس اول و دوم مطالعات

۱. انسان چگونه موجودی است؟
  - یا چرا انسان نمی تواند تنها زندگی کند؟
  ۲. چرا تنهایی احساس نا خوشایندی است؟
  ۳. چرا انسان به برقراری دوستی و محبت نیازمند است؟
  ۴. چند مورد از فواید دوست خوب یا فواید دوستی را بنویسید.
  ۵. چرا انتخاب دوست موضوع مهمی است؟
  ۶. حضرت علی علیه السلام به فرزندش امام حسن(ع) در رابطه با ملاکهای دوستی چه فرمودند؟
  ۷. امیر مومنان چه ملاکها و معیارهایی را برای انتخاب دوست مهم دانسته اند؟
  ۸. بنا به فرمایش پیشوایان دینی با چه کسانی باید دوستی کرد و از دوستی با چه کسانی باید خود داری نمود؟
  ۹. طبق فرمایش پیامبر (ص) بدترین مردم چه کسانی هستند؟
  ۱۰. معنی اشعار زیر را بنویسید.
- تو اول بگو با کیان زیستی   من آنکه بگویم که تو کیستی؟

همنشین تو از تو به باید   تا تو را عقل و دین بیافزاید

درس دوم

۱. موضوع مهم بعد از انتخاب دوست چیست؟

۲. حفظ دوستی یعنی چه؟

۳. در رابطه ی دوستی چه نکاتی را باید رعایت کرد؟ چند مورد نام ببرید.

۴. چرا باید در دوستی حد و مرز را رعایت کرد؟ و اگر این حد و مرز رعایت نشود چه اتفاقی می افتد؟

۵. چرا باید از دوستی افراطی جلوگیری کرد؟

۶. در چه مواقعی در دوستی نه می گوئیم؟

۷. چرا گاهی نه گفتن سخت است؟

۸. معنی شعر زیر را بنویسید

دوست آن باشد که گیرد دست دوست در پریشان حالی و در ماندگی

سوالات درس سوم و چهارم مطالعات

۱. تصمیم گیری چیست؟

۲. چرا تصمیم گیری کار مهمی است؟ چند دسته تصمیم گیری وجود دارد؟

۳. تصمیمات مهم در چه چیزهایی تاثیر می گذارند؟

۴. به چند روش می توان تصمیم گیری کرد؟

آثار مثبت و منفی در تصمیم گیری یعنی چه؟

درس چهارم

۱. برای تصمیم گیری خوب چه باید کرد؟ یا تصمیم گیری چه مراحل دارد؟

۲. اولین کاری که در تصمیم گیری باید انجام دهیم چیست؟

۳. پیش بینی در تصمیم گیری چه زمانی صورت می گیرد؟

۴. چرا گاهی اوقات نتایج تصمیمات ناگهانی زیان بار است؟

۵. پیش بینی نتیجه چه زمانی صورت می گیرد؟

۶. با وجود راه حل های متفاوت در تصمیم گیری چگونه بهترین راه را انتخاب کنیم؟

۷. در هنگام انتخاب بهترین راه باید به چه مواردی دقت کرد؟
۸. در هنگام تصمیم‌گیری باید به چه نکاتی توجه کنیم؟
۹. در مورد مسایل زندگی و تصمیم‌گیری‌های مهم باید با چه کسانی مشورت کنیم؟
۱۰. آیا هنگام تصمیم‌گیری باید تحت تاثیر دوستانمان قرار بگیریم؟
۱۱. چرا باید به موقع تصمیم بگیریم؟
۱۲. مشورت یعنی چه؟ یکی از دستورات قرآن درباره‌ی اهمیت مشورت را بنویسید.

سوالات درس پنجم و ششم مطالعات

عوامل موثر در کشاورزی

1. انسان‌ها بخش عمده‌ی غذای خود را چگونه به دست می‌آورند؟
2. عوامل مؤثر در کشاورزی را نام ببرید.
3. عوامل طبیعی مؤثر در کشاورزی را نام ببرید.
4. چه زمین‌هایی برای کشاورزی مناسب نیستند؟
5. چه زمین‌هایی برای کشاورزی مناسب هستند؟
6. آب و هوا چه تأثیری در تولید محصولات کشاورزی دارد؟
7. محصولات کشاورزی زیر برای رشد بهتر به چه آب و هوایی نیاز دارند؟ - خرما - برنج - سیب زمینی
8. آب مورد نیاز کشاورزی کشور چگونه تأمین می‌شود؟
9. بیش‌تر مساحت کشورمان چه آب و هوایی دارد؟

10. مراحل عمده ی کشاورزی را نام ببرید.
11. کشور ما از نظر بارندگی چه جایگاهی در جهان دارد؟
12. عوامل انسانی مؤثر در کشاورزی را نام ببرید.
13. نیروی کار چه تأثیری در کشاورزی دارد؟
14. از ابزار کشاورزی در چه کارهایی استفاده می شود؟
15. سرمایه چه تأثیری در کشاورزی دارد؟
16. چرا محصولات ایرانی خوش عطر و خوشمزه است؟
17. چون ایران کشوری آفتابی است ، میوه ها و سبزیجات آن ... خوش عطرت تر ... و ... خوشمزه تر .... از بسیاری کشورهای دیگران است.
18. امام صادق (ع) در باره ی کشاورزی چه می فرمایند؟ معنی و مفهوم سخن امام صادق را بنویسید.
19. محصول گندم به چند شکل کشت می شود؟

درس ششم

محصولات کشاورزی از تولید تا مصرف

1. برنج در چه شرایطی به دست می آید؟
2. گیاه برنج در کدام استان های کشور کشت می شود؟
3. مهم ترین منبع غذایی کشور چیست؟
4. بعد از غلات مهم ترین منبع غذایی چیست؟
5. برنج در چه شرایطی به دست می آید؟
6. گیاه برنج در کدام استان های کشور کشت می شود؟
7. مهم ترین منبع غذایی کشور چیست؟
8. بعد از غلات مهم ترین منبع غذایی چیست؟
9. به چه محصولاتی حبوبات گفته می شود؟
10. محصولات جالیزی چه محصولاتی هستند؟
11. کشت گلخانه ای چه کشتی است؟

12. چرا با کشت گلخانه ای هر محصول را در هر شرایط آب و هوایی می توان کشت کرد ؟
13. یک مزیت کشت گلخانه ای نسبت به سایر کشت ها در چیست ؟
14. در گلخانه ها چه محصولاتی کشت می شود ؟
15. محصولات کشاورزی صادراتی ایران را نام ببرید ؟
16. چرا کشاورزی بعضی از محصولات را پس از برداشت باید زود به دست مشتری برساند ؟
17. محصولات کشاورزی چگونه به دست ما می رسد ؟

سوالات درس هفتم مطالعات

1. ما انرژی مورد نیاز خود را از کجا به دست می آوریم ؟

پاسخ «به اشکال گوناگون از طبیعت

2. گروه عمده ی انرژی را نام ببرید.

پاسخ «سوخت های فسیلی ، انرژی های نو یا قابل تجدید ، انرژی هسته ای

3. منظور از سوخت های فسیلی چیست ؟

پاسخ «سوخت هایی مانند نفت ، گاز ، زغال سنگ و ...

4. چه انرژی هایی نو یا قابل تجدید هستند ؟

پاسخ «انرژی خورشیدی ، باد ، آب و ...

5. سوخت های فسیلی را تعریف کنید ؟

پاسخ «به زغال سنگ ، نفت ، گاز و مشتقات آن ها نظیر گازوئیل و بنزین سوخت های فسیلی می گویند

6. بیش ترین انرژی مورد نیاز ما از کدام گروه سوخت ها به دست می آید ؟

پاسخ «سوخت های فسیلی

7. چرا نفت و گاز را میراثی از گذشته می دانند ؟

پاسخ «چون میلیون ها سال طول می کشد تا این منابع در زیر زمین تشکیل شود

8. نفت چگونه به وجود می آید ؟

پاسخ «بیش تر دانشمندان معتقدند نفت از انباشته شدن بقایای جانوران و گیاهان در کف دریاها ی قدیمی به وجود آمده است .

این مواد در بین لایه های رسوبی قرار گرفته و بر اثر گرما و فشار زیاد و تغییرات شیمیایی در طول میلیون ها سال به نفت

تبدیل شده اند

9. بعد از سوخت های فسیلی بیشترین انرژی که ما از آن استفاده می کنیم چیست ؟

پاسخ «انرژی برق

10. برق چگونه تولید می شود ؟

پاسخ «بیشتر برق مورد نیاز ما از طریق سوزاندن نفت و گاز در نیروگاه ها و مقداری هم از طریق توربین های آبی و بادی تولید می شود

11. برق به چند صورت تولید می شود ؟

پاسخ «نام ببرید 2. صورت 1- برق حرارتی- 2- برق آبی

12. منظور از برق حرارتی چیست ؟

پاسخ «در نیروگاه ها با سوزاندن سوخت های فسیلی ، آب را به بخار تبدیل می کنند ؛ فشار بخار آب توربین ها را به حرکت در می آورد و برق تولید می شود

13. برق آبی چگونه تولید می شود ؟

پاسخ «با بستن سد بر روی رودهای پر آب و با استفاده از فشار آب ذخیره شده ، توربین ها به حرکت در می آیند و برق تولید می شود

14- از چه زمانی توجه بیگانگان به منابع کشور ما جلب شد و آن ها چه دخالت و استفاده ای در این زمینه نمودند ؟

پاسخ «از زمان کشف و استخراج نفت ، کشورهای خارجی قدرتمند تا مدت های طولانی از طریق شرکت های نفتی خودشان در استخراج و پالایش نفت ما دخالت می کردند و با قراردادهایشان ، منافع زیادی از نفت ایران می بردند .

15. امروزه پس از انقلاب اسلامی کارهای استخراج و پالایش نفت توسط چه کسانی انجام می شود ؟

پاسخ «توسط متخصصان ایرانی انجام می شود .

16. بعد از استخراج نفت خام ، چه تغییراتی روی آن صورت می گیرد ؟

پاسخ «از طریق لوله به پالایشگاه ها منتقل می شود و در آنجا بیشتر نفت تصفیه شده و فرآورده های نفتی تولید می شود و از پالایشگاه از طریق لوله به نقاط مختلف کشور منتقل می شود .

17. منابع گاز در جنوب ایران را نام ببرید و بگویید در کدام استان ها قرار دارند ؟

پاسخ «استان خوزستان و منابع گاز عسلویه و کنگان در استان بوشهر و سرخون در استان هرمزگان

18. منابع گاز شمال شرقی ایران را نام ببرید و بگویید در کدام استان واقع است ؟

پاسخ «منابع گاز خانگیران سرخس که در استان خراسان رضوی قرار دارد

19. چرا کشورهایی که نفت و گاز ندارند نیازمند نفت و گاز کشورهای نفت خیز مانند ایران هستند ؟

پاسخ «زیرا برای انجام فعالیت های خود مانند حمل و نقل و کارخانه هایشان به نفت و گاز نیاز دارند .

20- ایران پول صادرات نفت را صرف چه اموری می کند ؟

پاسخ «از آن در فعالیت های مختلف کشور استفاده می کند .

21. کشور ایران از بزرگترین دارندگان منابع ... نفت ... و ... گاز ... در جهان است .
- 22 -بیشترین انرژی مورد نیاز کشور در حدود 86... درصد ...از سوخت های فسیلی به دست می آید .
23. بیشترین انرژی الکتریکی تولید شده در کشورمان از نوع... برق حرارتی ... است .
24. در کشور ما ایران در حدود 85 ... درصد ... برق ، برق حرارتی است .
25. بیشترین منابع نفت ایران در قسمت ... جنوب غربی ... و ... غرب ...کشور قرار دارد .
26. بیشتر منابع گاز ایران از قسمت... جنوب ... و... شمال شرقی ... کشور به دست می آید .
27. صادرات و واردات ... نفت ... و ... گاز ...بزرگترین تجارت در جهان امروزی است.

سوالات درس هشتم مطالعات

1. مهم ترین منبع مصرف انرژی در دنیای امروز چیست ؟

پاسخ «سوخت های فسیلی

2. چرا به منابع سوخت های فسیلی ، غیر قابل تجدید می گویند ؟

پاسخ «زیرا میلیون ها سال طول می کشد تا در اعماق زمین تشکیل شوند

3. چرا همه ی کشورها تلاش می کنند ، انرژی های نو را جایگزین سوخت های فسیلی کنند ؟

پاسخ «چون سوخت های فسیلی غیر قابل تجدید هستند

4. نام دیگر انرژی های نو چیست ؟

پاسخ «انرژی های قابل تجدید

5. انرژی نو یا قابل تجدید را تعریف کنید.

پاسخ «انرژی های نو آن دسته از منابع انرژی هستند که تمام نمی شوند و همواره می توان از آن ها استفاده کرد . مانند انرژی خورشید ، باد و آب

از انرژی خورشید می توان برای گرم کردن هوا یا آب استفاده کرد و همچنین از آن انرژی الکتریکی به دست آورد

6. برتری آبگرمکن خورشیدی بر سایر آبگرمکن ها چیست ؟

پاسخ «محیط زیست را آلوده نمی کند و انرژی کمتری مصرف می کند

7. از انرژی باد در چه جاهایی می توان استفاده کرد ؟

پاسخ «جاهایی که در بیش تر اوقات سال باد می وزد

8. از انرژی باد چه استفاده ای می توان کرد ؟

پاسخ «انرژی باد توربین ها را به حرکت در می آورد و انرژی الکتریکی تولید می کند

9. به کدام منابع انرژی « غیر قابل تجدید » می گویند ؟

پاسخ «به منابعی مانند سوخت های فسیلی که با استخراج تمام می شوند ، منابع غیر قابل تجدید می گویند .

10. چرا امروزه تلاش می شود تا انرژی های نو ، جایگزین سوخت های فسیلی شود ؟

پاسخ «زیرا این سوخت ها در اعماق زمین وجود دارند ، و میلیون ها سال طول می کشد تا تشکیل شوند .

11. به چه منابع انرژی های نو (قابل تجدید) می گویند ؟

پاسخ «آن دسته از منابع انرژی که تمام نمی شوند و همواره می توان از آن ها استفاده کرده مانند انرژی خورشید ، انرژی باد و باد .

12. چه تفاوتی بین انرژی های نو و سوخت های فسیلی وجود دارد ؟

پاسخ «انرژی های نو برخلاف سوخت های فسیلی محیط زیست را آلوده نمی کنند اما حمل و نقل نفت و گاز موجب آلودگی محیط زیست می شود و سوزاندن آن ها نیز هوا را آلوده می کند .

13. در کشور ما از انرژی خورشید چه استفاده هایی می توان کرد ؟

پاسخ «از این انرژی می توان برای گرم کردن هوا یا آب استفاده کرد و یا از آن انرژی الکتریکی به دست آورد .

14. از انرژی باد در چه جاهایی و برای چه منظوری می توان استفاده کرد ؟

پاسخ «از انرژی باد می توان در جاهایی که در بیش تر اوقات سال باد می وزد ، به خوبی برای به حرکت درآوردن توربین ها و تولید انرژی الکتریکی استفاده کرد .

15. انرژی هسته ای چگونه پدید می آید ؟

پاسخ «انرژی هسته ای از شکافتن هسته ی اتم های بعضی عناصر مثل اورانیم پدید می آید .

16. انرژی اتمی ، قابل تجدید است یا غیر قابل تجدید ؟ چرا ؟

پاسخ «غیر قابل تجدید است چون روزی معادن آن تمام می شود .

17. تفاوت مهم انرژی هسته ای با سایر انرژی ها در چیست ؟

پاسخ «این است که انرژی هسته ای انرژی بسیار زیادی تولید می کند مثلا یک کیلوگرم اورانیوم معادل سوختن 12000 بشکه نفت انرژی تولید می کند .

18. چگونه می توانیم در مصرف سوخت های فسیلی صرفه جویی کنیم ؟

پاسخ («هنگامی که بخاری روشن است ، درها و پنجره ها را باز نگذاریم.

در صورتی که شومینه داریم آن را روشن نکنیم زیرا هم سوخت زیادی مصرف می کند و هم موجب آلودگی هوای خانه می شود. زمانی که هوا سرد است به جای زیاد کردن درجه بخاری لباس های گرم بپوشیم .

19. چند مورد صرفه جویی در مصرف برق را بیان کنید.

پاسخ -خاموش کردن لامپ های اضافی

-زیاد باز و بسته نکردن در یخچال

-استفاده از لامپ های کم مصرف

-استفاده نکردن زیاد از وسایل برقی در ساعات اوج مصرف

20. برجسب انرژی که بر روی وسایل برقی چسبانده می شود به چه معناست ؟

برجسب انرژی هفت رنگ دارد . در وسیله ی برقی هر چه فلش آن به سمت رنگ سبز پر رنگ (A) نزدیک تر باشد ، آن وسیله انرژی کمتری مصرف می کند و کارایی بیش تر است .

21. در کشور ایران استان... یزد ... دارای معدن اورانیوم است .

22. نیروگاه اتمی... بوشهر ..درحال راه اندازی برای تولید برق است .

23. -15در زمان مصرف برق به ساعت 7 تا 11 شب ... ساعات پیک یا اوج بار ... می گویند

سوالات درس نهم مطالعات

1. دین اسلام از چه سرزمینی طلوع کرد؟

پاسخ «عربستان

2. پیامبر اسلام (ص) چه زمانی حکومت اسلامی را تشکیل دادند؟

پاسخ «پس از هجرت از مکه به مدینه

3. از چه زمانی استقبال از دین اسلام بیش تر شد و اسلام گسترش یافت؟

پاسخ «بعد از تشکیل حکومت اسلامی

4. گسترش اسلام از چه زمانی در خارج از عربستان آغاز شد؟

پاسخ «پس از رحلت پیامبر (ص)

5. پس از رحلت پیامبر (ص) مسلمانان چه کردند؟

پاسخ «مسلمانان اسلام را در خارج از شبه جزیره ی عربستان گسترش دادند و در هر دوره سرزمین های زیادی

از جمله ایران را به قلمرو خود افزودند

6. دین اسلام در کدام قاره ها گسترش یافت؟

پاسخ آسیا ، آفریقا و اروپا

7. دین اسلام در بین چگونه ملت هایی گسترش یافت؟

پاسخ «در بین ملت های مختلف با فرهنگ و آداب و رسوم متفاوت

8. مسلمانان چگونه در زمینه های مختلف پیشرفت کردند؟

پاسخ «مسلمانان تحت تأثیر قرآن و تعالیم دینی اسلام که به تفکر و آموختن علم اهمیت زیادی می داد ، در زمینه های مختلف پیشرفت کردند

9. چگونه سرزمین های اسلامی به کانون علمی جهان تبدیل شدند ؟

پاسخ «مسلمانان از بخش هایی از دانش و فنی که از گذشته در کشورشان بر جای مانده بود نیز استفاده کردند و در پرتو دین اسلام آن ها را گسترش دادند و به تدریج به کانون علمی جهان تبدیل شدند .

10. مردم کدام کشور در گسترش اسلام و پیشرفت های علمی نقش مهمی داشتند ؟

پاسخ «مردم ایران

11. در دوره ی اسلامی به دانشمندان چه می گفتند ؟

پاسخ «حکیم

12. چرا در دوره ی اسلامی به دانشمندان حکیم می گفتند ؟

پاسخ «چون آن ها علوم مختلف را می دانستند و در چند علم ، استاد بودند

13. چرا در دوره ی اسلامی دانشمندان کتاب های خود را به زبان عربی می نوشتند ؟

پاسخ «چون در آن زمان مسلمانان در علوم مختلف پیشرفت کرده و زبان رسمی آن روزگار در این کشورها

زبان عربی بوده است

14. مبدأ تاریخ مسلمانان چیست ؟ پاسخ «هجرت پیامبر از مکه به مدینه

15. سده یا قرن یعنی چه ؟

پاسخ «به هر صد سال یک قرن یا سده می گویند

16. قرن اول هجری چه زمانی بوده است ؟

پاسخ «از سال یکم تا صدم را قرن اول هجری می گویند

17. قرن دوم هجری چه زمانی بوده است؟

پاسخ «از سال صد و یک تا دویست را قرن دوم هجری می گویند

18. نیمه ی اول قرن یعنی چه ؟

پاسخ «از سال یکم تا پنجاه را نیمه ی اول قرن می نامند

19. نیمه ی دوم قرن یعنی چه ؟

از سال پنجاه و یک تا صد و یکم را نیمه ی دوم قرن می باشد

-سال 370 هجری در چه نیمه ای از چه قرنی واقع شده است ؟

پاسخ «در نیمه ی دوم قرن چهارم

20. سال 420 هجری در چه نیمه ای از چه قرنی واقع شده است ؟

پاسخ «در نیمه ی اول قرن پنجم

21. پیامبر اسلام چه زمانی حکومت اسلامی تشکیل دادند ؟

پاسخ «پس از هجرتشان از مکه به مدینه

22. از چه زمانی دعوت به اسلام هر روز با استقبال بیش تری روبرو شد و گسترش یافت ؟

پاسخ «از زمان هجرت حضرت محمد) ص (از مکه به مدینه و تشکیل حکومت اسلامی

23. پس از رحلت پیامبر) ص (مسلمانان ، برای گسترش اسلام چه کردند ؟

پاسخ «اسلام را به خارج از شبه جزیره ی عربستان گسترش دادند و در هر دوره سرزمین های زیادی از جمله

ایران را به قلمرو اسلامی افزودند و بسیاری از کشورهای قدرتمند آن روز را تصرف نمودند .

24. چگونه سرزمین های اسلامی به کانون علمی جهان تبدیل شدند ؟

پاسخ «با گسترش اسلام مسلمانان تحت تأثیر قرآن و تعالیم دین اسلام در زمینه های مختلف پیشرفت کردند .

آن ها از دانش و فنونی که از گذشته در کشورشان برجای مانده بود نیز استفاده کردند و آن ها را در پرتو اسلام

گسترش دادند و به تدریج به کانون علمی جهان تبدیل شدند .

25. در زمان گسترش دین اسلام چه پیشرفت های علمی پدید آمد ؟

پاسخ «در این دوره هنرمندان ، صنعتگران ، دانشمندان ، فیلسوفان و مهندسان زیادی ظهور کردند و ابداعات

و اختراعات مهمی پدید آوردند .

26. خط زمان نشان دهنده ی چیست ؟

پاسخ «نشان می دهد که هر واقعه در چه زمانی اتفاق افتاده است .

27. مبداء تاریخ مسلمانان چیست ؟

پاسخ «هجرت پیامبر اکرم) ص (از مکه به مدینه

28. سده را تعریف کنید.

پاسخ «به هر صد سال یک سده می گویند .

29. نیمه ی اول و نیمه ی دوم یک قرن شامل چه سالهایی است ؟

پاسخ «از سال یکم تا پنجاه نیمه ی اول قرن است و از پنجاه و یک تا صدم نیمه ی دوم قرن .

30. دین اسلام از سرزمین ... عربستان ... طلوع کرد .

31. مسلمانان تحت تأثیر ... قرآن ... و ... تعالیم دینی اسلام ... که به تفکر و آموختن اهمیت زیادی

32. می داد ، در زمینه های مختلف پیشرفت کردند .
33. مردم کشور ... ایران ... سهم بسیار بزرگی در گسترش اسلام و پیشرفت های علمی داشتند .
34. در دوره های اسلامی به دانشمندان ، ... حکیم ... می گفتند .
35. از سال ... یکم ... تا ... صدم ... را قرن اول هجری می گویند .

سوالات درس دهم مطالعات

1. مهم ترین علت پیشرفت علمی مسلمانان چیست ؟

پاسخ «تعالیم دین اسلام

2. آیات قرآن کریم انسان ها را به تفکر درباره ی چه چیزی دعوت می کند ؟

پاسخ «تفکر درباره ی آفرینش ، حرکت ستارگان و سیارات ، زندگی جانوران و گیاهان و نظایر آن

3. پیامبر گرامی اسلام ص (درباره ی کسب علم چه فرمودند ؟

پاسخ «به دنبال کسب علم باشید و حتی اگر مجبور شوید تا چین بروید

4. دو امامی که کلاس های درس داشتند و شاگردان زیادی را آموزش دادند ، نام ببرید.

پاسخ «امام باقر (ع) و امام صادق (ع)

5. مسلمانان برای انجام چه کارهایی به علم ریاضیات و ستاره شناسی نیاز داشتند ؟

پاسخ «تعیین جهت قبله ساعت طلوع و غروب خورشید و تقویم و برای انجام عبادت ها ، کشتی رانی در دریا و نظایر آن .

6. مسلمانان با چه وسیله ای موقعیت ستاره ها را مطالعه می کردند ؟

پاسخ «اسطرلاب

7. مسلمانان در کدام موارد مربوط به دریانوردی مهارت داشتند ؟

پاسخ «ساختن و هدایت کشتی ها .

8. چگونه مسلمانان مسیر خود را در دریا پیدا می کردند ؟

پاسخ «با توجه به ستاره ی قطبی،

9. علوم و فنون سرزمین های دیگر چگونه در اختیار مسلمانان قرار می گرفت ؟

پاسخ «وقتی آن سرزمین ها را فتح می کردند .

10. مسلمانان چگونه از آثار علمی ملت های چون ایران و یونان استفاده می کردند ؟

پاسخ» آثار علمی شان را به عربی ترجمه می کردند .

11. حمایت فرمانروایان چه تأثیری در گسترش علوم و فنون داشته است ؟

پاسخ» از دانشمندان حمایت می کردند و خودشان کتابخانه و مدارس و ... می ساختند که باعث پیشرفت بیش تر علوم و فنون گردید .

12. تجارت و بازرگانی در دوره ی اسلامی از چه راه هایی انجام می شد ؟

پاسخ» هم از راه های خشکی و هم از راه دریا .

13. تجارت و بازرگانی چه نقشی در گسترش علوم و فنون داشت ؟

پاسخ» در این سفرها و آمد و رفت ها علوم و فنون از جایی به جای دیگر منتقل می شد .

14. فن کاغذ سازی را مسلمانان از چه کسانی آموختند ؟

پاسخ» چینی ها

15. مهم ترین مغازه های کتاب فروشی در دوره ی اسلامی در کدام شهرها وجود داشت ؟

پاسخ» بغداد ، نیشابور ، بخارا و ...

16. یکی از مهم ترین مراکز علمی در دوره ی اسلامی را نام ببرید.

پاسخ» دانشگاه جندی شاپور ..

17. دانشگاه جندی شاپور در کدام شهر و چه سلسله ای تأسیس شد ؟

پاسخ» در اهواز و توسط سلسله ی ساسانیان .

18. دانشگاه جندی شاپور تا چه زمانی به کار خود ادامه داد ؟

پاسخ» سی صد سال بعد از ورود اسلام به ایران .

19. یکی از بزرگ ترین کتاب خانه های دوره ی اسلامی در کدام شهر قرار داشت و کدام دانشمند در آن مطالعه و تحقیق می کرد ؟

پاسخ» بخارا – ابن سینا .

20. نظامیه ها چگونه مدارس بودند ؟

پاسخ» مدارس سی که عده ی زیادی در آن درس می خواندند و همان جا زندگی می کردند و حکومت خرج آن ها را می داد .

21. چه کسی نظامیه را تأسیس کرد ؟

پاسخ» خواجه نظام الملک .

22. معروف ترین نظامیه ها در کدام شهرها بودند ؟

پاسخ» نیشابور و بغداد .

23. دانشگاه های امروز جهان تقلیدی از مدارس ..... است.

پاسخ» نظامیه .

24. در رصدخانه ها چه کاری انجام می شد ؟

پاسخ «تحقیق درباره ی ستارگان

25. معروف ترین رصدخانه های دوره ی اسلامی در کدام شهرها قرار داشت؟

پاسخ «بغداد و اصفهان ، ری

26. نخستین بیمارستان و مدرسه ی پزشکی کدام بود ؟

پاسخ «دانشگاه جندی شاپور .

27. معروف ترین بیمارستان دوره ی اسلامی که داروخانه هم داشت ، کدام بود ؟

پاسخ «بیمارستانی که عضالدوله ی دیلمی در بغداد بنا کرده بود .

28. در دوره ای که مسلمانان به پیشرفت های علمی بزرگ دست یافته بودند ، مردم اروپا چه شرایطی داشتند ؟

پاسخ «مردم اروپا در جهل و خرافات بوده و از پیشرفت علم خبری نبود .

29. دوره ی عصر تاریکی اروپا چگونه بوده است؟

پاسخ «دوره ی جهل و خرافات که از پیشرفت علمی خبری نبود و آن ها با حسرت به مسلمانان نگاه می کردند

30. علوم و فنون چگونه به اروپا انتقال یافت؟

پاسخ «به تدریج اروپاییان آثار علمی مسلمانان را ترجمه کردند و با آن ها آشنا شدند .

31. چه عواملی موجب گسترش علوم و فنون در دوره ی اسلامی شد ؟

32. آیات قرآن انسان ها را به تفکر درباره ی چه چیزهایی دعوت می کند ؟

پاسخ «به تفکر درباره ی آفرینش جهان ، حرکت ستارگان و سیارات ، زندگی جانوران و گیاهان و نظایر آن دعوت می کند .

33. پیامبر گرامی اسلام درباره ی کسب علم چه فرموده اند ؟

پاسخ «به دنبال کسب علم باشید ، حتی اگر مجبور شدید تا چین بروید .

34. دو تن از امامان که کلاس درس داشتند و شاگردان زیادی را پرورش دادند ، نام ببرید .

پاسخ «امام محمد باقر (ع) و امام جعفر صادق (ع)

35. مسلمانان به چه جهت به علم ریاضیات و ستاره شناسی نیاز داشتند ؟

پاسخ «برای تعیین جهت قبله ، پی بردن به ساعت طلوع و غروب خورشید و تقویم و انجام عبادت ها و کشتیرانی در دریا .

36. مسلمانان در کدام فن دریانوردی مهارت داشتند ؟

پاسخ «در ساختن و هدایت کشتی مهارت داشتند و با توجه به جهت ستاره قطبی در آسمان ، مسیرشان را در دریا پیدا می کردند .

37. چگونه آثار عملی ملت هایی چون ایران و یونان در اختیار مسلمانان قرار گرفت ؟

پاسخ «مسلمانان پس از فتح سرزمین هایی چون ایران و یونان آثار علمی آن ها را از زبان فارسی (پهلوی) و یونانی به زبان

عربی ترجمه کردند تا از آن ها استفاده کنند .

38. فرمان روایان به چه شکل از دانشمندان اسلامی حمایت می کردند ؟

پاسخ «خودشان برای ایجاد کتابخانه ، مدارس و مراکز علمی پیش قدم می شدند .

39. چگونه علوم و فنون اسلامی انتقال پیدا کرد ؟

پاسخ «در سفرهایی که بازرگانان از طریق راه های دریایی و خشکی برای تجارت آمد و رفت می کردند ، این علوم و فنون از جایی به جای دیگر منتقل می شد .

40. چگونه می توان فهمید که مسلمانان فن کاغذسازی را گسترش دادند ؟

پاسخ «از صدها مغازه ی کتاب فروشی که در شهرهایی چون بغداد ، نیشابور و بخارا وجود داشت .

41. دانشگاه جدی شاپور چه زمانی و در کجا تأسیس شد ؟

پاسخ «در زمان ساسانیان در اهواز تأسیس شد اما تا سیصد سال بعد از ورود اسلام به ایران به کار خود ادامه داد .

42. نظامیه ها چگونه مدارس بودند ؟

پاسخ «مدارسی بودند که عده ی زیادی از افراد در آن ها علم می آموختند و همان جا زندگی می کردند و حکومت خرج تحصیل و زندگی آن ها را می داد .

43. نظامیه های معروف را نام ببرید .

پاسخ «نظامیه نیشابور و نظامیه ی بغداد

44. دانشگاه امروزی جهان به تقلید از چیست ؟

پاسخ «مدارس نظامیه

45. رصد خانه چگونه جایی بودند ؟

پاسخ «محلّ تحقیق درباره ی ستارگان بودند .

46. در کدام شهرها رصد خانه وجود داشت ؟

پاسخ «شهرهایی چون بغداد و اصفهان و ری رصد خانه داشتند .

47. نخستین بیمارستان و مدرسه پزشکی چه نام داشت ؟

پاسخ «بیمارستان و مدرسه ی پزشکی دانشگاه جندی شاپور .

48. عصر تاریکی اروپا به چه دوره ای گفته می شود ؟

پاسخ «دوره ای که مردم اروپا در جهل و خرافات زندگی می کردند و از پیشرفت های علمی در بین آنها خبری نبود و به پیشرفت های علمی مسلمانان با دیده ی حسرت نگاه می کردند .

49. مهم ترین علت پیشرفت علمی مسلمانان ... تعالیم دین اسلام ... بود .

50. مسلمانان به کمک ... اسطرلاب ... موقعیت ستاره ها را مطالعه می کردند .

51. در سرزمین های اسلامی تجارت از طریق ... راه خشکی ... و ... راه های دریایی ... رونق داشت .

52. مسلمانان فن کاغذسازی را از ... چینی ها ... آموختند .

53. یکی از مهمترین مراکز علمی در دوره ی اسلامی ... دانشگاه جدی شاپور ... بود .
54. سامانیان در شهر ... بخارا ... کتابخانه ی عظیمی داشتند که دانشمندان معروف ... ابن سینا ... سال ها در آن مشغول تحقیق و مطالعه بود .
55. یکی از وزیران معروف ایرانی ... خواجه نظام الملک ... بود که مدارس نظامیه را تأسیس کرده بود .
56. معروف ترین بیمارستان دوره ی اسلامی را شخصی به نام ... عضدالدوله دیلمی ... در شهر ... بغداد ... بنا کرده بود که داروخانه نیز داشت .

سوالات درس یازدهم

1. شهر اصفهان مرکز کدام استان است ؟

جواب : اصفهان

2. شهر اصفهان در کوهپایه ی کدام رشته کوه قرار دارد و کدام رود از وسط آن عبور می کند ؟

جواب : زاگرس_زاینده رود

3. جمعیت اصفهان تقریباً چند نفر است ؟

جواب : دو میلیون نفر

4. کدام شهرها از اصفهان پر جمعیت ترند ؟

جواب : تهران و مشهد

5. نقشه ی گردشگری چیست ؟

جواب : نقشه ی گردشگری ، نقشه ای است که بر روی آن ، مکان های دیدنی و آثار تاریخی نشان داده می شود .

6. چه چیزی نشان دهنده ی اهمیت اصفهان در گذشته های دور می باشد ؟

جواب : یکی آثار به جا مانده ی تاریخی در این شهر است و دیگری این که در دوره ی اسلامی چند بار این شهر به عنوان پایتخت انتخاب شده است .

7. اوج شکوفایی شهر اصفهان مربوط به کدام دوره است ؟

جواب : دوره ی صفویه

8. چرا اصفهان به نصف جهان معروف شد ؟

جواب : چون در دوره ی صفویه ، تعداد زیادی از صنعتگران ، معماران ، هنرمندان و دانشمندان به اصفهان آمدند و چنان آثار با شکوه و زیبایی به وجود آوردند که این شهر به نصف جهان معروف شد .

9. تعدادی از آثار تاریخی و دیدنی اصفهان را نام ببرید .

جواب: میدان نقش جهان سی و سه پل منارجنبان فی ...

10. بناهای تاریخی اطراف میدان نقش جهان را نام ببرید .

جواب: بازار قیصریه مسجد شیخ لطف الله مسجد امام_ کاخ عالی قاپو

11. مسجد شیخ لطف الله به فرمان چه کسی و چرا ساخته شد ؟

جواب: به فرمان شاه عباس ساخته شد تا شیخ لطف الله که عالم بزرگی بود ، در آن نماز جماعت برگزار کند و به تربیت و تدریس شاگردان بپردازد .

12. ساخت مسجد شیخ لطف الله چه قدر طول کشید ؟

جواب: هجده سال

13. یکی از نشانه های معماری اسلامی چیست ؟

جواب: گنبد

14. کدام یک از آثار تاریخی اصفهان دارای چهار ایوان در چهار جهت جغرافیایی است ؟

جواب: مسجد امام

15. نام دیگر مسجد امام چیست ؟

جواب: مسجد جامع عباسی

16. مناره های مسجد امام چه ویژگی هایی دارد ؟

جواب: هر یک از مناره های مسجد بیش از 40 متر ارتفاع دارند . داخل این مناره ها با گلدسته ها پلکان مارپیچ وجود دارد که از آن بالا می رفتند تا اذان بگویند یا خبررسانی کنند .

17. چه شد که از سنگ مرمر در ساخت مسجد امام استفاده کردند ؟

جواب: مشهور است همزمان با ساخته شدن مسجد

امام ، معادن سنگ مرمر اطراف این شهر کشف شده است و از این سنگ ها در بنای مسجد استفاده کردند .

18. کتیبه چیست ؟

جواب: نوشته هایی روی سنگ ، کاشی و نظایر آن ها حک می شد .

19. در دوره ی اسلامی در کتیبه ها چه چیزهایی می نوشتند ؟

جواب: آیات قرآن ، دعا و نام امامان بزرگوار

20. در مساجد کتیبه ها روی چه چیزهایی دیده می شود ؟

جواب: روی گنبد ، محراب و مناره ها

21. برخی از کتیبه های مسجد امام به قلم کدام خطاط نوشته شده است ؟

جواب: استاد رضا عباسی

22. سقف ایوان ها چگونه تزیین شده است ؟

جواب : با گچ بری های زیبا

23. کاخ عالی قاپو چند طبقه و چند اتاق دارد ؟

جواب : شش طبقه و پنجاه اتاق

24. شاه عباس در کاخ عالی قاپو به چه کارهایی می پرداخت ؟

جواب : اداره امور کشور دادن دستورات لازم پذیرایی از میهمانان

25. از ایوان کاخ عالی قاپو چه استفاده ای می شد ؟

جواب : شاه و درباریان به تماشای چوگان بازی ، جشن ها و رژه سربازان در میدان نقش جهان می پرداختند

26. داخل تالارها و اتاق های کاخ عالی قاپو چگونه تزیین شده بود و کار چه کسی بود ؟

جواب : با نقاشی های مینیاتوری زیبایی که کار استاد رضا عباسی بود

27. مهم ترین تفاوت مسجد امام و مسجد شیخ لطف الله در چیست ؟

جواب : مسجد امام مناره (گلدسته) دارد ، اما مسجد شیخ لطف الله مناره ندارد .

سوالات درس دوازدهم مطالعات

1. در اوایل قرن دهم ، اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران چگونه بود ؟

جواب : اوضاع نابسامان بود و حکومت قدرتمندی در کشور وجود نداشت و هر بخش آن در اختیار حکومتی بود.

2. مؤسس سلسله ی صفویه که بود ؟

جواب : شاه اسماعیل

3. مشهورترین پادشاه صفوی که بود ؟

جواب : شاه عباس اول

4. شاه عباس کدام شهر را به عنوان پایتخت انتخاب کرد ؟

جواب : شهر اصفهان

5. صفویان چه کارهای مهمی در مورد دین و مذهب انجام دادند ؟

جواب : صفویان مذهب شیعه را در ایران مذهب رسمی اعلام کردند . آن ها از عالمان دینی و مراسم مذهبی حمایت می کردند

و به ساختن مساجد علاقه مند بودند

6. صفویان چگونه توانستند حکومتی قدرتمند و یکپارچه به وجود بیاورند ؟

جواب: صفویان توانستند مخالفان خود را در داخل کشور سرکوب کنند. آن ها با دشمنان قدرتمند خود مانند عثمانی ها و ازبکان جنگیدند و پیروزی هایی به دست آوردند. بدین ترتیب حکومتی یکپارچه به وجود آوردند

7. دشمنان صفویان در کدام سمت ایران بودند؟

جواب: عثمانی ها در غرب و ازبکان در شرق بودند.

8. چند نفر از دانشمندان، هنرمندان و نویسندگان دوره ی صفویه را نام ببرید.

جواب: کمال الدین بهزاد، شیخ بهایی، علیرضا عباسی و علامه مجلسی

9. کالاهای صادراتی دوره ی صفویه چه بود؟

جواب: ابریشم، پارچه های زربفت، سنگ های قیمتی و خشکبار

10. در دوره ی صفویه کالاها از چه راه هایی صادر می شد؟

جواب: از راه خشکی با کاروان ها و از راه دریا با کشتی ها

11. اروانسرا چیست؟

جواب: کاروانسرا محل استراحت و تأمین آذوقه ی مسافران و چهار پایانی بود که راه های طولانی را از شهری به شهری دیگر طی می کردند.

12. چه عاملی باعث می شد که کاروان ها با آسودگی سفر کنند؟

جواب: صفویان امنیت را در راه ها و شهر ها برقرار کردند و همین امنیت باعث می شد تا کاروان ها با آسودگی سفر کنند.

13. حاکمان صفوی برای چه موردی پول زیادی خرج می کردند؟

جواب: برای ساختن بناهای باشکوه

14. درآمد حکومت صفوی و مخارج شاه و درباریان چگونه تأمین می شد؟

جواب: از راه مالیات هایی که از ولایات می گرفتند تأمین می شد. کشاورزان، بازرگانان و صنعتگران و همه ی مردم مجبور بودند بخشی از درآمد خود را به ماموران حکومت بدهند.

15. چرا در گذشته های دور سفر از سرزمینی به سرزمین دیگر کار دشواری بود؟

جواب: زیرا راه ها مناسب نبودند و با اسب و شتر مسافرت می کردند و در برخی راه ها، راه زن و دزد (وجود داشت).

16. مردمان در گذشته به چه دلایلی به سفر می پرداختند؟

جواب: برای آشنایی با شهرهای دیگر و مردمان آن ها یا به قصد زیارت با تحصیل علوم دینی که گاهی سفر آنان روزها و ماه ها یا سال ها طول می کشید.

17. چرا حاکمان افرادی را به کشور های دیگر برای کسب اطلاعات می فرستادند؟

جواب: برای این که از اوضاع داخلی آن کشور از نظر اقتصادی و نظامی با خبر شوند.

18. سفر نامه چیست ؟

جواب: بسیاری از جهانگردان : دیده ها ، شنیده ها و خاطرات خود را از سفر هایشان می نوشتند و گاهی با نقاشی نیز تصویر می کردند . به این نوشته ها سفر نامه می گویند

19. علت های گسترش هنر و معماری در دوره ی صفوی چه بود؟

جواب 1: ، حکومت قدرتمند و یکپارچه ۲ به رونق تجارت ۳ . برقراری امنیت در راه ها و شهرها . 4 حمایت از هنرمندان موفق باشید .